

صاحب مزرعه می‌گوید: «کافی است آب را برگ‌ردان» اویار نیز به ابتدای مزرعه رفته دهانه جوی را که قبلاً باز کرده بود می‌بندد و به این ترتیب زیره از یک آب پوج سپراب می‌گردد. زارعین کرمان این پرده توخالی را برای زراعت لازم می‌دانند و معتقدند که چنانچه این وعده‌ها و بازیها انجام نشود زیره خشک می‌گردد ولی در سایر نقاط بدون این بازیها زیره را عمل می‌آورند و مزرعه آنها خشک نمی‌گردد.

دانه زیره معطر و خوش بو می‌باشد و ضد عفو نسی کننده و قوی است و برای تصفیه معده نافع بوده، عفو نتهاي معدى را از بین می‌برد و دردهای معدی را تسکین می‌دهد.

دانه و ریشه زیره بادشکن و قاعده آور بوده و ادرار را زیاد می‌کند و ضد تشنج می‌باشد. زیره را از خارج نیز برای تسکین درد پا استعمال می‌نمایند.

شاه تره

شاه تره یکی از سبزیهای معمولی است که عروق و شرائین را نرم و شخص را جوان می‌نماید و تصلب شرائین را معالجه می‌کند. درمان عوارض کبدی بوده خون را تصفیه و شخص را تقویت می‌نماید. شاه تره یک رگ تلخ مطبوع دارد و برای رفع دل درد نافع است.

سماق

یکی از منابع و مخازن مهم ویتامین (ث) سماق است که دارای طعم ترش بوده و ویتامین خود را حفظ می‌نماید و دارای کلبة خواص مخصوص ویتامین (ث) است که تکرار آن مورد

ندارد و باید به پخت مخصوص این ویتامین مراجعه فرمایید.
سماق خون را قلیابی می‌کند و سوم بدن را خارج
می‌سازد.

سماق را نمی‌توان به غذاهای مواد آهن دار زد زیرا ازنگ
غذا را سیاه و آهن را رسوب می‌دهد و این خاصیت مر بوط به
تائناً مخصوص است که به آن طعم گس می‌دهد.

خیار

خیار تازه و سبز بسیار مطبوع و گوارا است مخصوصاً
اگر آنرا به مجرد کردن از بوته میل نمایند.
خیار ادرار را زیاد می‌کند و تبهای صفر اوی و یرقان را
درمان می‌نماید.

مخصوصاً آب خیار برای رفع یرقان بسیار مفید است و
سابقاً که دستگاههای آبگیری نبود خیارهای رسیده و زرد شده را
آب تراش کرده و برای رفع یرقان می‌خوردند. خیار دارای سلوزلز
زیادی است و روی این اصل آب خیار ملین خوبی می‌باشد تا
بنواند سلوزلز را رفع کند. اگر خیار را نجوید عیناً دفع می‌شود
ومفید نیست بنا بر این خیار را باید خوب جوید. جوشانده پوست
خیار هم دافع یرقان می‌باشد.^۱

پوست خیار سبز دارای ویتامین (ث) می‌باشد. خیاری که
از صبح تا عصر در روی بوته آفتاب خورده است چنانچه قبل
از رشدش آفتاب آنرا چیده و همانجا بخورند دارای ویتامین (د)
بوده و برای نرمی استخوان و معالجه سل بسیار نافع است.

آب خیار بطور مایلی رفع خارش می‌نماید. آب خیار

^۱ - تخم خیار بهترین معالج مرض قند و امراض کبدی است.

پوست بدن را نرم می‌کند و برای اینکار بهتر آن است که خیار را ورقه کرده و ورقه‌های آنرا روی پوست صورت گذاشته بک ربع دراز کشیده استراحت کنند بعد آنها را بردارند.

خیار وحشی چون سلوانز کمتر دارد دارای خاصیت مسہلی است^۱. خیارهای آذربایجان مخصوصاً میانه دارای قند بیشتری بوده و خیار شور آن بهتر است.

دستور تهیه خیارشور

برای تهیه خیار شور باید خیارهایی را انتخاب کرد که شیرین باشند و در غیر این صورت برای اینکه تخمیر به خوبی انجام شود و خیارشور کمی ترشی پیدا کند باید به آن مختصری قند اضافه نمایند و بهترین قند در اینصورت کمی شیره انگور می‌باشد.

آب نمکی که برای خیارشور به کار می‌رود باید جوشیده باشد و نسبت آن به آب دوازده تا چهارده درصد می‌باشد. برای اینکه تخمیرهای متفرقه وارد خیارشور نشود مقداری پوست پرتقال یا پوست لیمو به آن اضافه نمایید.

پوست لیمو ترش را که آب آنرا می‌گیرید می‌توانید برای اینکار مصرف نمایید.

برای معطر کردن خیارشور علاوه بر سبزیهای معطر مانند برگ مو، نعناع و غیره، مختصری زیره هم اضافه نمایید.

در ته ظرف و لا بلای هر طبقه از خیار برگ مو قرار دهد تا بوی سیر را از بین برد و به آن طعم مطبوعی دهد.

۱- فلاؤس نوعی خیار چسبنده و حشی است.

ترشی خیار

برای اینکه ترشی خیاردارای رنگ سبز قشنگی باشد خیار را در سرکه نسوزید بلکه نفالة سرکه را در ظرفی دیگر و خیار را لاپلای آن فرار دهید.

خیار ترشی که به این ترتیب به دست می‌آید بسیار خوش رنگ و مفید است و دیاستاز زیادی دارد. معمولاً به ترشی خیار کات کبود اضافه می‌نمایند تا به آن رنگ سبز دهد.

عده‌ای این عمل را مضر می‌دانند ولی چنانکه قبل از ذکر داده‌ایم مس مسمومیت خفیفی دارد (کات کبود ترکیبی از مس است) و مقدار خیلی کم آن نه تنها مضر نیست بلکه کمی مفید و لازم است. بنابراین اگر مقدار کات کبود زیاد نباشد ضرر ندارد ولی مقدار زیاد آن زیان‌آور است.

یک گرم کات کبود در بسته لیتر سرکه کافی است وزیادتر از این مقدار خطرناک است.

خیار چنبه

می‌گویند خیار چنبه دارای اشعه رادیو آکتیو است و برای رشد آن اشعه رادیو آکتیو مفید است. چنانچه در شهرهای ژاپن که در اثر بمبهای اتمی منهدم گردید خیار چنبه‌ایی به عمل آمد که چندین متر طول داشت.

معمولان خیار چنبه‌ای خوب و نیکو و می‌شوند که در نزدیکی آبهای معدنی کاشته شوند و حتی با آبهای معدنی مشروب گردند.

خیار چنبه به علت داشتن اشعه رادیو آکتیو باعث عود کردن امراض نهانی می‌شود و از این دو عده‌ای آنرا موجب

تب و تب نوبه می‌دانند در صورتی که این میوه مفید دارای انگل نوبه نیست و فقط نوبه پنهانی را آشکار می‌سازد.

آب خیارچنبر صورت را نرم و لطیف و فوق العاده شفاف می‌نماید و برای ساختن ماسکهای زیبایی از خیار معمولی بهتر است.

گلابی

میوه گلابی ملین و آب آن مسهل قوی است، ادرار را زیاد می‌کند و دارای ویتامینهای (ب) و (ث) و کمی (آ) می‌باشد. پوست گلابی دارای ویتامینهای بیشتری است و باید آنرا با پوست خوردن تاهم از ویتامین (آ) و سایر ویتامینهای آن استفاده کرد و هم از دیاستازهای آن.

گلابی دارای مقداری منگنز است و دیاستازهای انسان را تقویت می‌نماید.

وقتی می‌خواهید از گلابی آب بگیرید آن را با پوست و مغز و دانه زیر فشار بگذارید تا مواد مفید بیشتری از آن گرفته شود.

گلابی رشت که به نام خوج نامیده می‌شود دارای سلوولز بیشتریست و آب آن خاصیت مسهله بیشتری دارد.

خوج بسیار سخت است ولی مرباتی آن بسیار خوش طعم و گوارا و سهل الهضم بوده و مفیدتر است.

هلو

هلو با اینکه شیرین است خوردن آن برای مبتلایان به مرض قند ضرر ندارد.

هلو داری ویتامینهای (ب) و (ث) می‌باشد و پوست آن دارای کاروتین یعنی مولد ویتامین (آ) می‌باشد. آب هلو خوشگوار و ملین است.

هلو دارای آهن و برم است و برای کبد بسیار نافع می‌باشد و چهره را خوش نگیر می‌نماید و این خاصیت مربوط به برم آن می‌باشد. ماسک هلو چهره را گلگون و سرخ و سفید می‌کند.

تمشک

اگر میوه تمشک را فشرده آب آن را گرفته میل نمایید بسیار گوارا و خوش طعم می‌باشد.

اگر سرخاب و روژلب را با تمشک تهیه کنید رنگ قرمز آن ثابت بوده و مدتی دوام دارد ولی زیاده روی در آن خوب نیست زیرا پوست را کمی سپاه می‌کند.

تمشک دارای اسید سالیبلیک بسوده و برای تسکین درد رماتیسم بسیار نافع است.

تمشک خون را قلیایی می‌کند و قند آن برای مبتلایان به مرض قند بسیار مفید می‌باشد.

و نیز دارای ویتامینهای (ث) و (ك) بوده و برای اوره و فشار خون مفید می‌باشد. تمشک دارای خاصیت ضد عفونی است.

زنجبیل

زنجبیل اشتها را زیاد می‌کند، غدد عرق را تحریک کرده و سوم بدن را خارج می‌نماید و روی این اصل برای دماتیسم و پادرد مفید است. زنجبیل معده وروده‌ها را ضد عفونی کرده بلغم را دفع می‌نماید.

دارچین

دم کسرده دارچین اعصاب را تقویت می کند و قوه باه را زیاد می نماید. غدد عرق را تحریک و از ترشی خون بدن کم کرده و به ترشی پوست می افزاید، ضد تشنج و ضد خونریزی نیز می باشد، به هضم غذا کمک و ادرار را زیاد می کند. خوردن آن برای زنان باردار و مبتلایان زخم معده خوب نیست.

نان - گندم

گندم از سه قسمت متمایز تشکیل شده و قوت غالب ما می باشد .

قسمت اول آن نشاسته است که به آسانی تبدیل به قند شده سوخت بدن را تأمین می کند و از این رو نان جزو غذاهای نیرو بخش قرار گرفته است.

قسمت دوم گلوتن است که مانند مووم در عسل می باشد یعنی همانطور که مووم خانه خانه تشکیل داده و عسل در آن خانه ها جا می گیرد این ماده هم که در آب غیر محلول است نشاسته را در خانه های خود قرار داده و با آب می توان این دو ماده را از هم جدا کرد .

این ماده جزو مواد ازت دار بیاض الیضی است و ماده ای به نام لیزین دارد که ترشی خون را بالا می برد.

قسمت سوم که روی گندم قرار دارد سبوس است که دارای فسفر و ویتامین (ب) می باشد ولی کلسیم ندارد.

در این قسمت ماده ای وجود دارد که کلسیم را در سوب می دهد.

یکی دیگر از اسرار طبیعت
بارها در این کتاب تذکر داده‌ایم که هیچ یک از اعمال
طبیعت بدون منطق و دلیل نیست.

یکی از اسرار مهم طبیعت در همین ماده ضد کلسیم سبوس
نان است. اگر به حافظه داشته باشد قبل اگفتیم که کلسیم با اینکه
قلیابی است عملش در بدن ایجاد ترشی می‌باشد. لیزین و گلوتن
هم ترشی خون را بالا می‌برند و اگر قرار بود در این غذای
مورد نیاز فراهم کلسیم و هم گلوتن و هم لیزین وجود داشت
نان به قدری خون را ترش می‌کرد که خوردن آن خطرناک
می‌گردید.

و این خلاف عدل طبیعت و نظم اجتماع بود، نان را باید
با سبوس و نشاسته و گلوتن خورد تا درجه قلیابی خون همواره
ثابت باشد و زیاد تغییر نکند، نان دارای مواد معدنی و چربی
و ویتامینهای (ب) می‌باشد ولی ویتامین (ث) ندارد.

خمیر ترش که به نان می‌زنند آنهم دارای مقداری ویتامینهای
(ب) می‌باشد و از ویتامینهای دیگر هم سهمی دارد. نان دارای
دیاستاز مخصوصی است که حامل مقداری منگنز می‌باشد.

جوانه گندم دارای ویتامین (آ) بوده و چنانکه گفتیم جهت
نمودنگاه تناسلی وجود این ویتامین لازم است.

اگر گندم را سبز نمایند نشاسته آن در اثر دیاستاز
مخصوص تبدیل به قند شده شیرین می‌گردد و سابقاً از این موضوع
استفاده کرده با آن سمنو و سوهان می‌پختند.

سوهان اصل را سابقاً با همین گندم سبز شده می‌ساختند
و هیچگونه شکر و مواد شیرین به آن اضافه نمی‌نمودند و روی
این اصل خوردن سوهان بسیار نافع بود. خوردن گندم برایان

یعنی گندم بو داده بسیار نافع است.

جو

جو دارای لیزین نیست و خون را کمتر ترش می‌کند و از این رو سبوس آن ماده ضد کلسیم ندارد.

سبوس جو سلوزلز پیشتری دارد از این رو نان گندم بر جو مزیت پیدا نموده است معدلک بعضی از پیوستها با خوردن نان جو بر طرف می‌شود ولی نباید در خوردن آن افراط کرد و حتی المقدور باید آنرا نرم نمود و سبوسهای درشت آنرا گرفت و الا تولید اسهال می‌نماید.

درجنگ دوم جهانی در یکی از نقاط سوق الجیشی گوشت پیدا نمی‌شد، طبیب دستور داد که نان سر بازان را با سبوس تهیه نمایند تا جبران کمبود مواد ازته شود.

سر بازان در اثر خوردن آن نان مبتلا به اسهال گردیدند. قبل از جنگ نیز در ایران هنگامی که راه آهن بین قم و کاشان را درست می‌کردند کارگران بین راه مبتلا به اسهال گردیدند که در نتیجه دسیدگی معلوم شد مربوط به سبوس جو می‌باشد.

ماست و جو

سبوس جو دارای ویتامینهای (ب) به مقدار زیاد می‌باشد. خوردن آن نیز سبب می‌شود که میکروبهای مفیدی که در معده بوده و ویتامین (ب) می‌سازند رشد نموده مقدار زیادی ویتامین (ب) تحویل بدن انسان نمایند بنابراین خوردن نان جو با غذای ایسی که ویتامین (ب) زیاد دارند جایز نیست و از این‌رو خوردن ماست را با نان جو صلاح نمی‌دانند.

نان جو و نان گندم کدام مفید‌ترند؟

نان گندم مقداری کلسیم بدن را رسوب می‌دهد ولی نان جو این نخاصیت را ندارد و حتی دارای مقداری کلسیم می‌باشد. بنابراین خوردن نان گندم به مقدار کم برای کسانی که غذاهای متنوع و کلسیم‌دار می‌خورند واز حرارت آفتاب استفاده می‌نمایند بسیار نافع است زیرا کلسیمهای کهنه در بدن آنها از بین رفته و جای خود را به کلسیم تازه می‌دهد.

کسانی که غذاهای متنوع نمی‌خورند و همچنین زندانیان و کسانی که در نقاط تاریک به سر برده واز حرارت آفتاب چنانچه باید و شاید استفاده نمی‌کنند نباید نان گندم سبوس دار میل نمایند زیرا دچار کمبود کلسیم و فسفر خواهند شد.

نان جو به علت داشتن ویتامین (ب) و همچنین اثر نیکوبی که در پرورش میکردهای امعاء و مولد ویتامین (ب) دارد بسیار نافع است، و جوانی را حفظ می‌کند و از سفید شدن مو جلوگیری می‌نماید.

در خوردن نان نباید افراط کرد

فوایدی که برای نان جو و گندم شمردیم يك شرط اساسی دارد و آن عدم تجاوز از مقدار خوارake آنهاست زیرا نان گندم زیاد شخص را دچار کمبود کلسیم می‌کند.

نان جو زیاد نیز اسهال تولید می‌نماید و زیادی ویتامین (ب) شخص را مريض می‌کند. مقدار خوارake نان در شبانه روز دویست گرم است و حتی المقدور باید بکوشیم که زیادتر از این مقدار مصرف ننماییم، کارگران مقدار بیشتری لازم دارند.

مالت و سمنو

طرز تهیه مالت و سمنو تقریباً یکسان است. مالت را با جو سبز کرده و سمنو را هم با گندم سبز کرده تهیه می‌نمایند و دستور تهیه آنها بسیار آسان است.

غله را در آب بخیسانید پس از سه روز آن را در ظرفی ریخته و در برابر آفتاب قرار دهید و یک پارچه نمداد روى آن بکشید و گاهگاهی آنرا آب دهید همینکه جوانه به اندازه غله گردید آن را برداشته بگذارید خشک شود.

روزی که می‌خواهید مالت یا سمنو بپزید آنرا کوییده آرد آن را با چهار برابر آب مخلوط نمایید و با آتش ملایم حرارت دهید به طوری که به جوش نپاید.

بهتر آن است که دیگ سمنو را در روی دیگ آب جوشان بگذارید تا حرارت کمتر به آن برسد.

پس از آنکه یکساعت به این ترتیب حرارت دادید یک فاشق از آنرا برداشته یک قطره تنور ید به آن اضافه کنید اگر رنگ آن آبی شد معلوم می‌شود که هنوز حرارت کافی نیست و باید آن را آنقدر حرارت دهید که با تنور ید آبی نشود همینکه حرارت کافی شد و یک فاشق از محلول با یک قطره ید آبی نگردید آنرا با یک پارچه تمیز صاف نمایید و صاف شده آنرا مجلداً به همان ترتیب اول آنقدر حرارت دهید تا قوام آمده و عسلی گردد. مالت و سمنو دارای ویتامینهای زیاد بوده و معدن املح می‌باشند.

کدو

انواع کدو اددار را زیاد می‌کنند و برقان را برطرف

می‌سازند و تب بر می‌باشد. تخم کدو مخصوصاً پوست سبز رنگ آن ضد کرم کدو می‌باشد. و سابقاً نصور می‌کردند که خوردن تخم کدو ایجاد کننده این کرم است و این نام از این جهت به آن داده شده است ولی امروز می‌دانند که تخم کدو دارای تخم انگل نیست بلکه باعث اسقاط کرم می‌شود.

مقدار خوراک تخم کدو برای انداختن کرم در اشخاص بالغ ۷۵ تا صد گرم و در اطفال نصف این مقدار است. کدوی حلوا بی سینه را نرم و اخلاط و سرفه را آسان می‌نماید.

اگر کدوی حلوا بی سینه را پخته و گرم گرم به صورت مالیده نیم ساعت استراحت نماید رنگ چهره را باز کرده صورت را براق و زیبا می‌نماید.

سبب ذمینی

در استان آذربایجان سبب ذمینهای بزرگی به عمل می‌آید که دارای مقدار زیادی نشاسته است. در آنجا چندین کارخانه نشاسته‌گیری وجود دارد که علاوه بر نشاسته ماده‌ای به نام عسل مصنوعی می‌سازند. این ماده عبارت است از گلوكز مصنوعی که با نشاسته تهیه می‌نمایند.

طرز عمل آنها بسیار ساده است: مطبوع نشاسته را با مختصری جوهر گوگرد می‌جوشانند و پس از آنکه تبدیل به قند شد آنرا با محلول سود خشی کرده غلظت می‌نمایند.

این سبب ذمینهای چون در اثر پختن می‌ترکند برای تهیه خوراک مرغوب نیستند ولی نوعی دیگر که به نام فشنده معروف است و در اطراف تهران به عمل می‌آید دارای نشاسته کمتری

است و در موقع پختن نتر کبده و خرد نمی شود.
سبب زمینی را باید در وسط خاک رسان و جای خشک و
تاریک نگاهداشت تا سبز نشود زیرا در سبب زمینی ماده ای وجود
دارد به نام سولاتین. این ماده سمی است و هنگامی که سبب زمینی
جوانه بزند مقدارش زیاد می شود و رنگ آنرا سبز کرده به آن
طعم سحرقی می دهد که بین گلو را می سوزاند.

قسمتهای سبز سبب زمینی را باید خورد زیرا اسم است و
ایجاد قی و اسهال می کند، مردمک چشم را گشاد می نماید،
سردرد و سرگیجه می آورد، چهره را برافروخته کرده ایجاد تشنج
و ضعف می نماید.

سبب زمینی دارای پتاسیم، فسفر، کلسیم و منیزیم می باشد
و به علت داشتن پناس برای قلب بسیار مفید است و به بیماران
قلبی رژیم مخصوص زیر را تجویز می نمایند:

در شبانه روز ۵ تا شش مرتبه سبب زمینی تازه سبز نشده
را بدون پوست کندن آب پز کرده و در حلود دویست گرم به بیمار
در حالی که گرم است بدون نمک زدن می خورانند. هر دفعه دویست
گرم آب یا آب میوه مخصوصاً میوه هایی که مانند سبب برای
قلب مفید هستند به بیمار می دهند یعنی جمماً در شبانه روز یک کیلو
سبب زمینی و یک لیتر آب یا آب میوه می خورانند و غیر از این
غذای دیگر به مریض نمی دهند. مدت این رژیم سه روز است و
روز سوم ادرار فوق العاده زیاد می شود.

این رژیم برای بیمارانی که ورم قلب دارند بسیار نافع
است.

سبب زمینی به علت داشتن فسفر مقوی باه و مغز می باشد.

سبب زمینی دارای مقدار زیادی ویتامین (ث) و ویتامین (ب)

می باشد.

سبب زمینی در اثر پختن مقداری ویتامین (ث) خود را از دست می دهد ولی تنوری آن ویتامین (ث) خود را حفظ می کند. سبب زمینی پوست کنده ویتامین (ث) خود را بیشتر از پوست نکنده هدر می دهد بنا براین بهتر آن است که سبب زمینی را با پوست بپزند و بعد پوست کنده میل نمایند.

سبب زمینی ترشی

خوردن سبب زمینی ترشی برای بیماران قند مفید است و همچنین فشار خون را پایین می آورد، کلسترول و اوره خون را کم می کند و بهترین درمان زیادی آنها است.

بیماران قندی و فشار خون بهتر آنست که ترش نشده میل نمایند زیرا سرکه اثر آن را کم می نماید. سبب زمینی ترشی را در خراسان و بعضی از شهرهای ایران شلغم فرنگی می نامند.

شلغم

شلغم دارای یک ماده ضد میکروب قوی است و روی این اصل با اینکه دارای نشاسته و مواد قندی است هیچگاه تحت تأثیر میکریهای هوا فاسد نمی شود و خوراکیها بسی را که با شلغم می پزند دیر فاسد می شوند. شلغم غذای بسیار مفیدی است که قوی بینایی را تقویت می کند و معده را ضد عفونی می نماید.

اختلاط را سهل و سرفه را آسان می کند و برای رفع سرماخوردگی بسیار مفید است. اگر سرماخوردگی درمانی داشته باشد همانا شلغم و اسانس آن می باشد.

شلغم؛ فسفر، کلسیم و آهن دارد و برای تقویت باه و

تقویت عمومی مفید می باشد.

شلغم دارای ویتامینهای (ث) و (ب) می باشد ولی وقتی آنرا می بزیم مقداری از ویتامینهای خود را از دست می دهد. می گویند در بعضی از شهرهای ایران شلغمها بزرگی به عمل می آید که چندین کیلو وزن دارد و به مصرف خوارک دواب می رسد.

شلغم دارای یک داروی آنتی بیوتیک قوی است ولی تاکنون کشف نشده است.

عدس

عدس یکی از خوراکهای خوب کم خونی است و شیر را هم زیاد می کند.

عدس دارای ویتامینهای (آ) و (ب) و (ث) می باشد. وقتی عدس را می بزید باید آب آنرا نیز به غذا افزوده و میل نمایید تا از ویتامینها و مواد مفید آن استفاده کنید.

عدس دارای مقدار زیادی فسفر و آهن است، کلسیم نیز به حد کافی دارد و به علت داشتن جدار ضخیم، ویتامینهای آن دوام بیشتری دارد.

خرما

یکی از غذاهای مفیدی است که دارای املاح زیادی می باشد.

خرما خرک از خرماهای معمولی بیشتر املاح دارد. خرما دارای گوگرد، فسفر، کلسیم، منیزیم و مقدار زیادی آهن است.

ویتامینهای (آ) و انواع ویتامین (ب) دارد مختصری هم

ویتامین (ث) دد آن پیدا می‌شود. خوردن خرما با ماست بسیار مفید و مغذی است.

بادام

مانندگندم دارای لیزین بوده و ترشی خوندا زیاد می‌کند.
آهک نیز زیاد دارد و چنانکه گفتیم آهک با اینکه قلبایی است
عملش در خون ایجاد ترشی می‌باشد.

تلخی بادام و سایر هسته‌ها مربوط به سم مهلکی است به
نام اسید سیانیدریک. برای اینکه این سم تأثیر نداشته باشد طبیعت
در این هسته‌ها ضدسم آن را آفریده و قرارداده است.
چنانکه قبل نیز شرح دادیم قندها با اسید سیانیدریک
ترکیب شده و سمیت آنرا از بین می‌برد.

هرقدر در بادام و هسته قند زیادتر باشد اسید سیانیدریک
کمتر است.

برنج

برنج مانندگندم از دو قسمت تشکیل شده؛ قسمت خارجی
چلنوك نام دارد و قسمت داخلی مواد ناشسته‌ای می‌باشد.
قسمت خارجی دارای ویتامین (ب) به مقدار زیاد است
ولی قسمت داخلی نه تنها ویتامین (ب) ندارد بلکه ماده‌ایست که
ویتامین (ب) را در سوب می‌دهد و از این جهت کسانی که برنج
سفید کسرده می‌خورند مبتلا به مرض مخصوصی می‌گردند که
بری بری نام دارد.

چنینها که برنج را با پوست می‌خورند دیر پیرمی شوند
و موی سرشار هیچ وقت سفید نمی‌شود و مبتلا به ریزش مو

نمی شوند. و چون شرح مفصل این موضوع را در قسمتهای دیگر داده ایم تکرار نمی نماییم.

کته بهتر است یا چلو؟

این سؤالی است که اغلب می نمایند، عده‌ای که را قوی‌تر و مفیدتر می دانند و معتقدند که در چلو ویتامینهای برنج در آب حل شده و خارج می شود.

عله‌ای به عکس کته را غذایی سنگین و دیرهضم می دانند. البته خاصیت ضد ویتامین (ب) که در قسمت داخلی برنج وجود دارد در کته بیشتر محسوس است و در چلوهای صاف شده کمتر می باشد و از اینرو کته را حتماً باستی با ماست و پیاز خورد و لی چنانچه برنج را با چلتولک بپزند این ضرر وجود دارد.

اگر برنج را بی چلتولک پخته و صاف نمایند ویتامینهای (ب) و (ث) و همچنین ویتامین (پ پ) آن در آب حل شده و دور ریخته می شود و ممکن است شخص را مبتلا به برص و بیماری بری بری نماید.

در هر حال برنج سفید کرده چون ویتامین ندارد چلو آن بهتر از کته می باشد زیرا وقتی ویتامینهارا دور ریختیم بهتر آن است که ضد ویتامین را هم دور بریزیم ولی اگر برنج با چلتولک بود آنرا کته نماید و نگذارید ویتامینهای شما دور ریخته شود.

چرا غذا می خوریم؟

حالا دیگر همه می دانیم چرا غذا می خوریم. خوردن غذا برای پر کردن شکم نیست، غذانمی خوریم برای اینکه سیرشویم بلکه غذا می خوریم که حرارت بدن ما تأمین شود غذا می خوریم که حرارت بد نمان از ۳۷ درجه بالا نرود. غذا می خوریم تامبتلا به

برص نشویم، غذا می‌خوریم که سرطان نگیریم. غذا می‌خوریم که قند خونمان زیاد نشود، غذا می‌خوریم که قند خونمان کم نگردد. غذا می‌خوریم که زیاد چاق نشویم، غذا می‌خوریم برای اینکه لاغر نگردیم. غذا می‌خوریم که ارتباط بدنمان با غذاها محفوظ گردد، غذا می‌خوریم که قدمان کوتاه نشود، غذا می‌خوریم که زیاد دراز نشویم، غذا می‌خوریم برای اینکه قند دارد، غذامی‌خوریم برای اینکه چربی دارد، غذا می‌خوریم برای اینکه مواد پیاض الیپسی دارد، غذا می‌خوریم برای اینکه املاح و فلزات مفید دارد و از همه مهمتر غذا می‌خوریم برای اینکه هورمون دارد، غذا می‌خوریم برای اینکه دیاستاز دارد، غذا می‌خوریم برای اینکه آنزیم دارد. خلاصه غذا می‌خوریم برای اینکه برق دارد، غذا می‌خوریم برای اینکه بار الکتریک دارد، غذا می‌خوریم برای اینکه خاصیت رادیو-آکتیویته دارد.

چه موقع باید غذا بخوریم؟

می‌گویند انسان از گهواره تا گور باید غذا بخورد، این گفته کامل نیست و انسان از آن موقع که به صورت نطفه در صلب پدر است باید تغذیه نماید.

اگر می‌خواهید خوب زندگانی کنید باید در تمام مراحل خوب تغذیه نمایید.

جنین باید در رحم خوب تغذیه کند، نوزاد باید در موقع شیرخوارگی خوب تغذیه نماید. وقتی غذا خور شد باید خوب غذا بخورد، در جوانی، در پیری، خلاصه در تمام مراحل باید خوب تغذیه کند. خوب تغذیه کردن با برخوردن فرق دارد.

مسکن است یک نفر پرخور باشد و مقدار زیادی غذا بخورد اما این غذاها رفع احتیاج او را ننماید ولی دیگری غذا به اندازه بخورد و رفع احتیاج ننماید.

خلاصه از موقعی که نطفه در صلب پسر است در تلاش معاش می باشد. وقتی یک قطره آب نطفه را در زیر میکرسکب مشاهده نماییم صدھا نطفه را در حرکت می بینیم.

این حرکت دلیل سلامتی آنهاست اگر بی حرکت باشند، اگر حرکت شان خفیف باشد مسلمًا مریض می باشند.

از صدھا نطفه که در نتیجه آمیزش بهدهانه رحم ریخته می شود نطفهای موفق به لقاح می شود که زرنگتر بوده و حرکتش از سایرین زیادتر باشد.

این حرکتها هم دد تلاش معاش می باشند و نطفهای که سوخت بدنیش کافی نباشد یعنی خوب غذا نخورده باشد قادر به حرکت نیست.

وقتی لقاح انجام گرفت و جنین بوجود آمد وظيفة مادر شروع می شود. حال باید بدانید وظيفة پدر چیست.

وظيفة پدر

همانطور که مادر در نه ماه و چند روز که جنین مهمان اوست باید میزبان خوبی باشد و از مهمان عزیز پذیرایی کامل کرده و فرزندی صحیح و سالم به وجود آورده، پدر نیز باید از نطفهای که در صلب اوست پذیرایی کامل نموده و نطفهای بی عیب و نقص تحول رحم نماید. چنانچه مایلید فرزندتان پسر شود پدر باید در چند روزی که نطفه مهمان اوست خرما بخورد و به او غذاهای مغزدار بدهد.

محصولات اول ژانویه

یکی از پزشکان عالی مقام اروپا آمار جامعی از نطفه‌هایی که در اول سال مسیحی منعقد می‌شوند برداشته و منتشر کرده است.

به طور کلی هشتاد درصد اشخاص ناقص الخلفه معلول محصول شب اول ژانویه می‌باشند. زیرا در این شب که مسیحیان عبد بزرگی دارند به عیش و نوش پرداخته و غالباً بقدرتی می‌خورند و در عیاشی مبالغه می‌نمایند که مریض می‌شوند...

در این شب رستورانها و بارها مشتری بیشتری دارند و نمی‌توانند مانند شباهای دیگر غذای سالم به مشتریان خود بدهند.

اکثر رستورانها گوشت و سبزیجات خود را از چند روز پیش تهیه کرده ذخیره می‌نمایند.

اشخاص نیز پیش از سایر شبها می‌خورند و می‌آشامند و نطفه‌ای که محصول مسني و پرخوردی آنهم غذاهای مانده و فاسد باشد بدون شک خوب از آب در نمی‌آید.

نطفه علیل

اگر هنگام تولید مثل نطفه پدر مسموم باشد تمام سلوشهای بدن او مسموم بوده و بالنتیجه علیل خواهد بود و از این نطفه مسموم و علیل جنبی ناقص و علیل بوجود دی آید. این مسمومیت ممکن است در اثر غذای فاسد، خوردن مشروب، کشیدن تریاک، کشیدن چرس و بنگ و غیره باشد. پس در مواقع مسمومیت مخصوصاً مسني بایستی از تولید مثل خودداری کرد.

غذا نخوردن و غذای کامل نخوردن و همچنین زیادتر از مقدار خوراک غذایی خوردن نطفه را ضعیف می‌کند و از نطفه ضعیف مولودی نحیف به عمل می‌آید.

قدما نیز لقمه حلال و حرام را در نطفه مؤثر می‌دانستند و افراد ظالم و جنایتکار را محصول لقمه حرام می‌دانستند.

اگر می‌خواهید فرزندان شما معیوب و ناقص الخلقه باشند، اگر می‌خواهید اولادی دیوانه و مبهوت نداشته باشد، اگر از داشتن فرزندی علیل و رنجور بیزارید، به اندرزهای این کتاب توجه فرمایید و در موقع سمویت و کسالت و موقعی که غذای ناجور خوردده‌اید و وقتی که سرگرم بی‌حد می‌باشد از ساختن اولاد صرفنظر کرده و از تولید مثل جلوگیری کنید.

نقشه ساختن اولاد

یک پدر و مادر مآل اندیش که بخواهند فرزندانی قوی و البته و سالم داشته باشند بایستی چگونگی ساختن جنین را بدانند و همانطور که برای ساختن یک خانه محکم و بادوام یعنی محل سکونتی زیبا و قشنگ و خلاصه منزلی که از باد و باران گزند نبیند قبل از نقشه می‌کشند و در خرید مصالح دفت می‌نمایند، برای ساختن اولاد هم باید نقشه‌کشی نمایند و مصالحی بی‌عیب و نقص نهیه کنند زیرا با آجر پوسیده خانه محکم ساخته نمی‌شود، با تبر موریانه خودده سقف بادوام نمی‌گردد، با سیمان تقطیبی پایه قابل اعتماد به دست نمی‌آید.

بنای ناشی دیوار را راست به سقف نمی‌رساند، معمار

بی اطلاع نمی تواند کاخی مجلل تعویل دهد.
کاه و گل خوب تهیه کنید تاسف عمارت شما چکه نکند،
پایه را روی زمین سست نگذارید تا نشست نکند.

خلاصه زمین خوب، خاک خوب، گچ خوب، سیمان خوب،
چوب خوب، آهن خوب، نقشه خوب، بنای خوب، نجار خوب،
معمار خوب، نقاش خوب، سنگتراش خوب و گچ کار خوب لازم
است تا خانه‌ای دلخواه و مورد پسند، باب سلیقه و مطمئن و
بادوام ساخته شود. برای ساختن یک نوزاد صحیح و سالم نیز همه
اینها لازم است. این کتاب نقشه ساختن جنین خوب را به شما
می‌دهد، اصول آدمسازی را شرح می‌دهد و مصالح خوب را به
شما معرفی خواهد کرد.

اولین مرحله آدمسازی

اولین مرحله آدمسازی نطفه است. قبل از ازدواج باید خون
خود را مورد آزمایش قرار دهید اگر مبتلا به سیفیلیس هستید آن را
معالجه کنید مخصوصاً بدانید که این روزها سیفیلیس مرض غیر-
قابل علاج نیست و به قدری ساده و آسان معالجه می‌شود که
حتی با تزریق یک آمپول می‌توان کاملا سالم
شده.

در شبی که می‌خواهید تولید مثل نمایید باید غذای شما
کامل باشد. مخصوصاً باید دارای ویتامین (آ) باشد که شرح
آنرا قبل ازدواج داده ایم.

خوردن مواد فسفردار نیز لازم است ولی باید زیاده روی
کرد زیرا ممکن است نوزاد شما پسر شود و شما دختر خواسته
باشید.

اگر قبلاً جوانه گندم میل فرمایید بسیار به جاو به موقع است، زیرا جوانه گندم علاوه بر داشتن ویتامین (آ) مقداری امللاح روی و منگنز هم دارد و این مواد در سلامتی طفل مؤثر می‌باشد. خوردن یک قاشق چایخوری آب در ریا در چگونگی و صحت و سلامتی طفل مؤثر است مخصوصاً اگر می‌خواهید بچه شما قشنگ و زیبا شود حتماً چند ساعت قبل از آمیزش یک قاشق چایخوری آب در ریا بنوشید.

در شب زفاف و شبهاهی که مرد قصد ساختن اولاد دارد نباید ماه الشعیر ینوشد زیرا چنانکه گفتیم ماه الشعیر و رازیانه دارای هورمون زنانه می‌باشند و مرد را موقعناً عقیم و نطفه را ضعیف می‌نماید و بر عکس خوردن رازیانه به مقدار کم برای زنان مفید است.

خوردن گنه‌گنه و مواد کافوری برای مرد در این ایام خوب نیست و چنانچه به علل ابتلا به امراض ناگزیر به خوردن آنها است باید از آمیزش خودداری نماید. افراط در روابط جنسی نیز نطفه را علیل می‌کند و کسانی که می‌خواهند تولید مثل نمایند باید در امور آمیزش حد اعتدال را رعایت کنند.

خوردن جگر سباء و دل و قلوه برای مردان در ایام تولید مثل مفید است.

چنین کسی درست می‌شود؟

مایع مرد همیشه دارای نطفه است و برای تولید مثل آماده می‌باشد. ولی زن همیشه آماده نیست و فقط ماهی یک بار آماده می‌شود اگر این موقع را بدانید و در آن روز خود را برای ساختن اولاد صحیح و سالم آماده کنید بدون شک دارای فرزندی.

می‌شود که سعادتمند و خوشبخت خواهد بود. فرزندی که برای شما باقیات الصالحات باشد. فرزندی که کمتر مریض شود، اولادی که سالم باشد و عقل سالم داشته باشد.

دانستن این موقع هم زیاد مشکل نیست با کمی تفحص می‌توانید آنرا یافدا کنید.

یکی از علائم آمادگی زن تنظیم دوران قاعدگی است که معمولاً ۲۷ روز یکبار می‌باشد.

این مدت ممکن است تغییر کند ولی باید مساوی باشد و اگر سی روز طول می‌کشد مرتباً سی روز باشد. شهوترانسی زیاد که رحم را خسته می‌کند یکی از جهاتی است که سبب می‌شود قاعدگی نامرتب گردد. معمولاً پانزده روز قبل از شروع قاعدگی سلول ماده از تخدمان خارج می‌شود.

حرارت بدن در این ایام کمی پایین می‌آید و بعد بالامی رود. قبل از خروج سلول ماده، زن کمی ناراحت است. پستانهای او مانند قبل از قاعدگی کمی سفت می‌شود و تبر می‌کشد و ترشح سفیدی از زهدان خارج می‌کند.

اگر در این موقع آمیزش انجام گیرد لقاچ صورت می‌گیرد، معمولاً نطفهٔ تر ۲۴ ساعت در رحم به انتظار سلول ماده توقف می‌کند و سلول ماده نیز ۴۸ ساعت باقی می‌ماند که جماعت هفتاد و دو ساعت خواهد بود. اگر در این مدت که سه شبانه‌روز است آمیزش صورت گیرد نطفهٔ منعقد خواهد شد والا به ماههای بعد موکول می‌گردد.

پس برای تولید مثل افراط لازم نیست و کسانی که می‌خواهند اولاددار شوند باید بکوشند که در این ایام فقط یکبار آمیزش نمایند. در مللی که در پانزده روز اول آمیزش را حرام

می‌دانند تکثیر نفوس دیده می‌شود.

غدای زنان آبستن

پس از آمیزش و تشکیل جنین وظیفه مادر شروع می‌شود. خوردن غذاهایی که دارای ویتامین هستند اولین موردی است که زن حامله باید متوجه آنها شده و سعی نماید که حتماً به مقدار کافی از این ویتامین میل نماید. از بهترین غذاهایی که می‌توانند در اینموقع جنین را حفظ نمایند جوانه گندم است که طرز تهیه آن را اکتون برای شما شرح می‌دهیم:

دستور تهیه جوانه گندم

برای اینکار گندم تازه تهیه نمایید زیرا گندمهای کهنه دیرتر رشد می‌نمایند. خوب آنرا پاک کنید مخصوصاً دقت نمایید که تلخه نداشته باشد سپس آنرا خوب بشویید و بعد دو برابر وزن آن آب مخلوط نمایید و در محل خنکی بگذارید سه روز بماند. در اینمدت گندم نرم می‌شود، بعد آنرا در ظرف پهن دریخته روی آن یک پارچه نازک و مرطوب اندانخته در مقابل نور بگذارید و همه روزه آن را آب دهید تا جوانه آن بقدر خود گندم شود در این موقع آن را بردارید و بگذارید در آفتاب خشک شود. با نوان آبستن بهتر است. جوانه گندم خام میل فرمایند چون بسیار مؤثر است.

جوانه گندم را باید کم میل کرد زیرا خبلی مقوی است. خوردن سمنو در صورتی که زیاد حرارت ندیده باشد بسیار مفید است.

سبقاً سوهان را با جوانه گندم درست می‌کردند و بسیار

مفید و خوش طعم بود ولی متأسفانه فعلاً سوهان اصل ساخته نمی‌شود و آنچه درست می‌نمایند با شکر و چوهرهای زیان‌آور است.

هنگام آبستنی باید خوب غذا میل نمایید

سابقاً به پرورش جنین در رحم معتقد نبودند و این طور تصور می‌کردند که هرچه جنین ضعیفتر و لاغرتر باشد آسان‌تر به دنیا می‌آید.

این فکر ناصحیح بود و امروز عکس آن ثابت و مسلم شده است، همانطور که میوه رسیده و سالم و بزرگ آسان‌تر چیزی می‌شود، چون پرورش طفل در رحم با پرورش هادر بستگی دارد مادر سالم برای بیرون کردن طفل نیروی زیادتری لازم دارد و از طرفی هر قدر نسوج مادر خاصیت ارتجاعی بیشتر داشته باشد زایمان راحت‌تر است و کسی دارای نسوج ارتجاعی است که خوب غذا خورده باشد و مواد بیاض البیضی بدنش کافی باشد. هر قدر پلک زن بخواهد کودک خود را ضعیفتر کند خودش نحیف‌تر می‌شود و آدم ضعیف همانطور که نمی‌تواند خوب راه برود نمی‌تواند خوب وضع حمل نماید.

زادن کار آسانی نیست. قوه و نیرو می‌خواهد و آسان به دست نمی‌آید مگر آنکه در زمان آبستنی خوب بخورد، متنوع بخورد، همه چیز بخورد، قوا و نیروی خود را با غذا تقویت نماید.

اثر غذا در جنین

سلامتی جنین و مادرش بستگی کامل با غذایی که مادر در

زمان حمل می خورد دارد.

جنیت نوزاد یعنی پسر یا دختر شدن آن با غذایی که مادر در ماههای اول می خورد ارتباط دارد.

کم مو بودن و پر مو شدن کودک نتیجه غذای مصرفی مادر است. رنگ چهره، رنگ مو، سرخی، سفیدی، سبزه نمکی، مشکی شدن موی سر، بور شدن آن، داشتن چشم میشی یا زاغ و داشتن چشم مشکی همه اینها بستگی به غذای مادر دارد.

حالا شما به من بگویید چه جور طفل می خواهد تا من به شما بگویم چه میل فرماید.

به من بگویید در سه ماهه اول آبستنی چه جور خدا خوردید تا بگویم فرزند شما پسر است یا دختر.

به من بگویید مادر قان در زمان آبستنی چه خوردده است تا بگویم بیماریتان چیست.

سلامتی جنین و مادر برهمه چیز مقدم است قبل از آنکه به فکر رنگ و روغن درودیوار باشیم باید کاری کنیم که عمارت ما محکم و مطابق اصول بهداشت بوده و وسائل آسایش در آن مرتب باشد.

اگر اساس عمارت مستحکم بوده و سالهای متعددی دوام داشته باشد هر چند سال یکبار ممکن است رنگ و روغن آنرا عوض کرد و آنرا به شکل دلخواه درآورد.

حالا شما هم قبل از آنکه به فکر سرخ و سفیدی چهره بچه باشید باید کاری کنید که نوزاد و مادرش سالم باشند و به راحتی وضع حمل صورت گیرد.

سلامتی چنگونه تأمین می‌شود

نخستین موضوعی که پس از مسلم شدن آبستنی باید مورد توجه قرار گیرد جلوگیری از دل بهم خوردگی است که ما آنرا ویار می‌نامیم.

قبل از هر چیز باید بگوییم آبستنی یک امر طبیعی است نه یک بیماری، زن آبستن علاوه بر آنکه باید با خوردن غذا ماشین زندگانی خود را بگرداند باید سوخت زندگانی جنین و مصالح ساختمان و رشد او راهم مرتبأ برساند و غذای زن حامله باستی از حيث کیفیت بهتر از موقع عادی باشد.

هنگامی که زنی آبتن می‌شود ترشح غدد او زیاد می‌شود و از روی این ترشحات است که در آزمایشگاهها می‌توانند آبستنی را از تجزیه مو یا بزاق با ادرار تشخیص دهند.

غذاهایی که افراط در خوردن آنها ممنوع است

برای زن آبستن افراط در خوردن کلبه خوراکها ممنوع است و باید هیچ غذایی را خارج از اندازه بخورد. تنوع بهترین روشی است که زن آبستن به کار بسته و از تمام خوراکها استفاده نماید ولی در خوردن مواد زیر احتیاط کرده حتی المقدور به مقدار کم مصرف نماید:

زعفران، جعفری، غوره، آبغوره، مارچوبه، آنیسون، انگوره، افستین، اکلیل الجیل، اسفند، زیره، سیاهدانه، دارچین، سن، گنه گنه و امللاح آن، ابهل و سداب.

غذاهای مانده مخصوصاً غذاهای گوشتی برای زن آبستن بدترین سمهاست زیرا گوشت در اثر مانده شدن سمی از خود ترشح می‌کند که برای زن حامله خطرناک است و بعلاوه چنانکه

گفتیم در گوشت مانده و کتروروها ماده‌ای پیدا می‌شود که ویتامین (ث) را فاسد می‌نماید و چون زن آبستن هنگام بارداری به این ویتامین احتیاج بیشتری دارد خوردن موادی مثل کالباس، سوسسون، ژامبون، ساردين و سایر کتروروها بکلی ممنوع می‌باشد. خوردن ماهی خام و همچنین ماهی مانده نیز بکلی ممنوع است زیرا چنانکه قبل گفتیم ماهی خام ویتامینهای بدن را منهدم می‌سازد و به مادر و جنین ضرمه می‌زند.

جلوگیری از ویار

ویار علاوه بر آنکه زن حامله را از غذا خوردن باز می‌دارد تحریکات دل بهم خوردگی آن ممکن است برای رحم و جنین خطرناک باشد بنابراین قبل از آن که به این بیماری دچار شوید به فکر جلوگیری از آن بیفتد و به قول معروف علاج واقعه را قبل از وقوع بنمایید.

قبهای صبحانه و دل بهم خوردگی زمان آبستن نتیجه کمی ویتامینهای (ب) و مخصوصاً (ب۱ و ب۲) می‌باشد و علت آن اینست که در اثر بزرگ شدن رحم در معده اختلالاتی پیدا می‌شود و موجودات مفیدی که در معده تولید ویتامینهای (ب) می‌نمایند از عمل باز می‌مانند.

بنابراین خوردن این ویتامینها مانع این عوارض می‌گردد و هر زن حامله باید همه روزه در صدد خوردن آنها باشد و از این غذاهای همه روزه در برنامه غذایی خود وارد سازد.

تولدیها

سیراب، شیردان، خوش گوشت؛ دل، قلوه و جگر سیاه

بهترین منابع ویتامینهای (ب) می‌باشد. مخصوصاً سیرابی و شیردان برای جلوگیری از ویار اثر معجزه آسا دارند زیرا علاوه برداشتن مقادیر زیاد ویتامینهای (ب) موادی دارند که برای معده و جلوگیری از بهم خوردگی آن مفیدند.

لبنیات

ماست و پنیر به علت داشتن ویتامین و مخمرهای مخصوص برای جلوگیری از ویار مفید می‌باشد ولی خوردن ماست ترش برای زن آبستن مفید نیست و پنیر مانده هم لطفی ندارد. خوردن پلک لیوان شیر همه روزه بطور صحیحانه برای زن حامله تقریباً ضروریست و بهتر آن است که چند قطره آب آهک به آن بیفزاید تا بقدر کافی کلسیم داشته باشد و هم کازئین آن را که دیر هضم است رسوپ دهد.

مخمر آبجو و جوانه گندم نیز مفید می‌باشد. در هر صورت خوردن ویتامینهای (ب) مخصوصاً (ب۱ و ب۶) باید مورد توجه باشد و چون صورت کامل غذایی را که از این ویتامینها دارند قبلاً بطور تفصیل نوشته ایم از تکرار آنها خودداری می‌نماییم. فقط لازم می‌دانیم مجدداً متذکر شویم که برنج سفید پوست کنده دارای ماده‌ایست که ویتامینهای (ب) را فاسد می‌نماید و انسان را دچار کمبود آن می‌کند. بنابراین به زنان حامله توصیه می‌شود که در خوردن برنج پوست کنده افراط ننمایند و هر موقع برنج میل می‌نمایند حتیماً پیاز خام با آن مصرف کنند تا به این وسیله خود را از کمبود این ویتامینها نجات دهند و سلامتی خود و جنین را بدون جهت به خطر نیندازند.